

Viljandi maakonnas, Põhja- Sakala vallas, Venevere külas asuva Vahe kinnistu (registriori nr 3890439, katastritunnus 35701:004:0842, edaspidi *Vahe kinnistu*) eraldistel 1, 2 ja 4 kavandatud lageraiete keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise.

1. OTSUSTUS

Lähtudes Osaühing Landeker volitatud esindaja Raido Tammiku poolt 08.10.2025 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 81, metsaseaduse § 41 lõige 81 ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata Vahe kinnistu eraldistel 1, 2 ja 4 kavandatud lageraiete keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Kinnistu omaniku Osaühing Landeker volitatud esindaja Raido Tammik esitas 08.10.2025 Keskkonnaametile

1. Metsateatise nr 50001166269 Vahe kinnistu eraldisel 1 lageraie teostamiseks, raie on kavandatud 0,09 ha suurusel alal ja kavandatud raie maht on 13 tm.
2. Metsateatise nr 50001166268 Vahe kinnistu eraldisel 2 lageraie teostamiseks, raie on kavandatud 0,21 ha suurusel alal ja kavandatud raie maht on 50 tm
3. Metsateatise nr 50001166266 Vahe kinnistu eraldisel 4 lageraie teostamiseks, raie on kavandatud 0,1 ha suurusel alal ja kavandatud raie maht on 26 tm.

Kavandatud raiealad jäävad Maalasti loodusalale ja Maalasti looduskaitseala Venevere piiranguvööndisse.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 61 lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 81 ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 23). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes 2 sätestatud tähtsusest.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 61 lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 61 lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Lageraied on kavandatud hall lepa enamusega puistutes eraldiseisvate lankidena 0,3 ha (eraldised 1 ja 2) ja 0,1 ha (eraldis 4) suurustel aladel, kavandatud raiemaht kokku on 89 tm. Lageraie eesmärgiks on metsa uuendamine ning puidu kasutamise võimaldamine. Lageraie korral raiutakse raielangilt kahe aasta jooksul raie algusest arvates kõik puud, välja arvatud seemne- ja säilikuud.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Vahe kinnistu asub Viljandi maakonnas, Põhja-Sakala vallas. Kavandatud raied jäävad alale, kus kehtib 2023. aastal kehtestatud Põhja-Sakala valla üldplaneering¹, millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatavate tegevuste eesmärgiks on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud raiete käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatöodel metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja² §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

¹ <https://www.pohja-sakala.ee/uldplaneering>

² Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Vahe kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustus piirkonnas. Kavandatud lageraied piirnevad sama kinnistu eraldistega 3, 5 ja 6, kus on registreeritud harvendusraieid kokku 1,49 ha suurusel alal. Kavandatud raiealadega ei piirne ning 30-meetrise ulatusega³ mõjualas ei ole rohkem teisi registreeritud raieid. Lageraiega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja alad jäävad jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealadel ei esine taastumatuid loodusvarasid. Eraldisel 1 kasvab valmiv hall-lepik naadi kasvukohatüübis, Eraldisel 2 kasvab küps hall-lepik angervaksa kasvukohatüübis ja eraldisel 4 kasvab küps hall-lepik naadi kasvukohatüübis

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raieist otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus kavandatavad raied läbi viiakse. Kavandatud raietega piirneval alal võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raieid kavandatakse metsamaastikus, aladel ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

EELIS-e andmetel jäävad kavandatud raiealad Maalasti looduskaitseala Venevere piiranguvööndisse. Kaitsekord Maalasti maastikukaitsealal on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 20.12.2013 määrusega nr 183 „Maalasti looduskaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri“.⁴ Tingimused metsa majandamisele piiranguvööndis on sätestatud Maalasti looduskaitseala kaitse-eeskirja peatükis 4.

³ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine“

⁴ Vabariigi Valitsuse 20.12.2013 määrusega nr 183 „Maalasti looduskaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri“
<https://www.riigiteataja.ee/akt/131122013003?leiaKehtiv>

Maalasti looduskaitseala hõlmab täielikult Natura 2000 võrgustikku kuuluvat Maalasti loodusala.

Kultuuriväärtusi raialal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatavate lageraiete keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raiete mõju keskkonnaelementidele:

Vesi- Kavandatud raiete mõjualas ei asu veekogusid. Mõju veerežiimile ei ole oluline.

Välisõhk ja kliima- kavandatavatel raietel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus- Kavandatud raied ei mõjuta oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele- Raialadel ei ole neid elemente ja kavandatud raied neid ei mõjuta. Raied on kavandatud 0,4 ha suurusel alal, raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskoormus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raiete teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raied on ühekordne lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega umbes üks kuu. Raiete teostamise järgselt mõjud pöörduvad - lankide uuenemine tagatakse metsaseaduse §-s 24 sätestatud korras. Kavandatavate tegevustega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Raied on kavandatud Maalasti looduslal. Ala kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevustega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile.

Käesoleval juhul ei ole tegevused otseselt vajalikud Maalasti looduskaitseala ega Maalasti loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist.

Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁵ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁶ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Lageraie eesmärgiks on metsa uuendamine ning puidu kasutamise võimaldamine. Lageraie korral raiutakse raielangilt kahe aasta jooksul raie algusest arvates kõik puud, välja arvatud seemne- ja säilikuud.

Kavandatud raiealadel ega 30- meetrise ulatusega mõjualas ei esine Maalasti loodusala kaitse-eesmärgiks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega liikide elupaiku.

Kavandatud lageraielankide pindala on väike (lageraied on kavandatud eraldiseisvate lankidena 0,3 ha ja 0,1 ha suurustel aladel) sarnanedes looduslikele häiludele. Hall lepp on lühiealine puuliik ja lageraie tegemisega tekib võimalus ala uuendamiseks väärtuslikemate puuliikidega, mis toetavad elurikkuse ja kaitse-eesmärkide säilimist pikas perspektiivis. Teiste uuendusraieliikide (turberaiete) kasutamine hall-lepikutes ei ole otstarbekas, sest ala uueneks taas juure- ja kannuvõsudest hall lepaga. Seega, väikesel pindalal lageraie hall-lepikus ei muuda oluliselt maastikuilmet ega ole olulise negatiivse mõjuga loodusväärtustele.

Kuna kavandatud raiealade mõjualas ja raiealadel ei asu Maalasti loodusala kaitse-eesmärgiks olevaid loodusdirektiivi elupaiku ega liikide elupaiku, siis kavandatud raietegevused Maalasti loodusala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatavad raied ei mõjuta ebasoodsalt Maalasti loodusala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2006 määrusega nr 88 „Metsa majandamise eeskiri“.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

⁵ Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

Raied on kavandatud Maalasti looduskaitseala Venevere piiranguvööndis. Aladel ei esine Maalasti looduskaitseala kaitse-eesmärgiks olevaid ja teisi looduskaitselisi väärtusi mida raied mõjutaks.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raied on kooskõlas üldplaneeringuga, kaitsekorralduskavaga ja Maalasti looduskaitseala kaitse-eeskirjaga, looduskaitse-, vee- ja metsaseadusega, ja eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Suuremate pinnasekahjustusteta on võimalik raietöid (sh. puidu kokkuvedu) teha külmunud või kuivalt pinnaselt.

Looduskaitseaduse § 55-st tulenevalt on raiete tegemisel tingimuseks ajaline piirang teostada tööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Kaitse-eeskirja § 15 lõike 3 punkti 1 kohaselt on kaitseala valitseja nõusolekul piiranguvööndis lubatud lageraie kuusikutes ja hall-lepikutes kuni 1 hektari suuruse langina. Kaitse- eeskirja § 15 lõike 4 kohaselt tuleb elustiku mitmekesisuse säilitamiseks jätta raielangile hektari kohta alles vähemalt 10 tihumeetrit puid, mida ei koristata ja mis jäävad metsa alatiseks. Elustiku mitmekesisuse tagamiseks alles jäetavad puud valitakse eri puuliikide esimese rinde suurima diameetriga puude hulgast, eelistades kõvalehtpuid, mände ja haabasid, samuti eritunnustega, näiteks põlemisjälgede, õõnsuste, tuuleluudade või suurte okstega puid.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4. Eelhinnangu järelendus

Kavandatud lageraietel pole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud, rakendades projekti osana Looduskaitseaduse § 55 lg-st 6 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevused avaldavad ebasoodsat mõju Maalasti loodusalale, mis kuulub Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.
2. Kavandatavate tegevustega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevustega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatavate tegevustega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariiolukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariiolukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 23. Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Marek Paeküla

metsahoiu vanemspetsialist

metsaosakond